

Анвар Исмаилов атындағы кәсіптік колледж

БЕКІТЕМІН

Басшының оқу ісі
жөніндегі орынбасары

Н.А.Розакулова
«27» 08 2022ж.

Оқу жұмыс бағдарламасы

Модуль\Пән: «Логопедиялық білім негіздері»

Мамандық: 0101000- «Мектепке дейінгі тәрбие және оқыту»

Біліктілік: 0101013 – «Мектепке дейінгі ұйымдар тәрбиешісі»

Жалпы сағат: 12

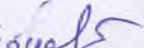
Үлгілік оқу бағдарламалар жиынтығы ҚР БҒМ Техникалық және кәсіптік білім беру мәселелері бойынша Республикалық оқу-әдістемелік кеңесінде каралды және мақұлданды.

Әзірлеуші Калдыбай Аяна.

Оқу-әдістемелік кеңесі отырысында каралды және мақұлданды
2022 ж «27» 08 №1 хаттама

«Жалпы кәсіптік және гуманитарлық пәндер» пән бірлесітігінің отырысында каралды және мақұлданды.

2022 ж «26» 08 №1 хаттама

Пән бірлестік төрайымы: Шонкебаева М.А

Ақсукеңт - 2022 ж.

Пән/модуль сипаттамасы: *Логопедия* дегеніміз - сөйлеу тілінің кемістіктерін, оның бұзылу себептерін, болдырмау жолдарын, сонымен бірге осындай кемістіктерді әртүрлі жолдармен түзетіп жоюдың тәсілдерін зерттейтін арнайы педагогикалық ғылым.

«Логопедия»-logos (сөз) және paideia (тәрбиелеймін, үйретемін) деген грек сөзінің түбірінен алынған. Логопедия арнайы педагогиканың (дефектологияның) бір бөлігі болып есептеледі.

Сөйлеу тілі бұзылуының түрлері және оған көрсететін көмек жайында баршамызға ежелден белгілі. Сөйлеу тілінің бұзылуы жөнінде алғашқы мәліметтерді ежелгі Греция, Үндістан ескерткіштерінен (папирустер, аюрветтер) кездестіруге болады.

Логопедия пәні сөйлеу тілінің бұзылуы және сөйлеу тіл кемістігі бар тұлғаларды оқыту және тәрбиелеу үрдісі болып табылады.

Логопедияның зерттеу нысаны- сөйлеу тілінің бұзылуынан зардап шеккен адам.

Сөйлеу тіл бұзылыстарын физиологтар, невропатологтар, психологтар, лингвистер және т.б. зерттеп, қарастырады. Бұл ретте олар сөйлеу тіл кемістігін өз ғылымдарының мақсатына байланысты қарастырады. Логопедия болса сөйлеу тіл кемістігін арнайы ұйымдастырылған құралдар, тәсілдер арқылы алдын алу және түзету тұрғысынан қарастырады, сондықтан ол арнайы педагогикаға жатады.

Қалыптастырылатын күзiреттiлiк: *Логопедияның* сөйлеу тілі бұзылған адамды оқытуды, тәрбиелеуді және қайта тәрбиелеуді, сонымен бірге сөйлеу тілі кемістіктерінің алдын алу жолдарын ғылыми негізде жете зерттеу болып табылады.

Логопедияның ғылым ретіндегі анықтамасына байланысты төмендегідей *міндеттерді* белгілеуге болады:

- сөйлеу тілі бұзылуының таралуын, оның симптоматикалық белгілерін анықтау;
- қазақ тілді қалыпты дамыған және әр түрлі тіл бұзылыстары бар балалардың сөйлеу іс-әрекетінің онтогенезін зерттеу;
- дамуында әр түрлі ауытқуы бар қазақ тілді балалардың (зияты, естуі, көруі, тірек-қимылы бұзылған) сөйлеу тілінің қалыптасу ерекшеліктерін анықтау;
- сөйлеу тілі бұзылған баланың сөйлеу қабілетінің өздігінеу белгілі бір бағытпен дамуын, сөйлеу кемістіктерінің адамның жеке басының қалыптасуына, психикасының дамуына тигізетін әсерін анықтау;
- сөйлеу тілінің бұзылу себептерін, белгілерін, механизмдерін анықтау;

- сөйлеу тіл бұзылыстарының педагогикалық диагностикасының әдістерін өңдеу, құрастыру;
- отандық және шетелдік логопедиялық теориясы мен тәжірибесіндегі жетістіктерді талдау;
- сөйлеу тіл кемістіктерін жүйелеу;
- қазақ тілінің фонетикалық – грамматикалық ерекшеліктерін ескере отырып сөйлеу тілінің кемістіктерін түзету, жою, әдістерін жетілдіру;
- сөйлеу тілі кемістіктерінің алдын алу тәсілдерін толық жетілдіру;
- Қазақстанда логопедиялық көмек беруді ұйымдастыру мәселесін зерттеу, жетілдіру;
- логопедиялық оқу үрдісіне жаңа технологиялар мен компьютерлік техниканы енгізу, қолдану.

Көрсетілген міндеттерден логопедияның теориялық және практикалық бағыттылығы

Постреквизиттер: жалпы тіл кемістіктері кезіндегі түзету жұмысы, жалпы білім бере мекемелеріндегі логопедтің іс-әрекеті. Балалар психологиясы; Психокоррекция және кеңес беру негіздері

Пререквизиттер: Аталған пән бойынша студент сапалы білім алып игеру, пәннің алдында өткен осы мамандықтан оқу жоспарындағы төмендегі жалпы және арнайы пәндерден алған білімдеріне байланысты:

- Жалпы және арнайы педагогика, жалпы және арнайы психология, мүмкіндігі шектеулі балалардың дамуының клиникалық ерекшеліктері, дефектология негіздері, логопедия негіздері. Педагогика, Психология, Мектепке дейінгі педагогика, Арнайы педагогика, Арнайы психология.

Оқытуға қажетті құралдар, жабдықтар: Лекция материалы, оқулықтар, слайдтар, үйлестірмелі материалдар, интерактивті тақта, дидактикалық материалдар.

Оқытушының байланыс ақпараты: Ұялы телефон 87756404189

Ф.И.О. Қалдыбай Аяна Сайрамбайқызы

тел.:87756404189

mail:ayana.kaldybay@mail.ru

№	Бағдарлама мазмұны (тараулар, тақырып)	Барлық сағат	Оның ішінде	
			Теориялық	Зертхан алық- практик алық
1.	1.1-тақырып. Логопедия пәні және міндеттері	2	2	
2.	1.2-тақырып. Логопедияның басқа ғылымдармен байланысы	2	2	
3.	1.3-тақырып. Логопедияның әдіснамалық негіздері. Логопедияның ғылым ретінде ұстанымдары мен әдістері	2	2	
4.	1.4-тақырып. Логопедияның қазіргі таңдағы өзекті мәселелері	2	2	
5.	1.5-тақырып. Тіл бұзылуының этиологиясы	2	2	
6.	1.6-тақырып. Тіл бұзылуын талдаудың ұстанымдары	2	2	
	Барлығы:	12	12	

Бағдарлама мазмұны

1-тарау. Логопедияның теориялық және әдіснамалық негіздері.

1.1-тақырып. Логопедия пәні және міндеттері. 2-теория

Тілді дамытудың негізгі міндеттері. Тілдің дыбыстық мәдениетіне тәрбиелеу.

1.2-тақырып. Логопедияның басқа ғылымдармен байланысы. 2-тәжірибелік.

Логопедия пәнінің басқа ғылымдармен байланысы. Логопедия жалпы ғылымының әдістері.

1.3-тақырып. Логопедияның әдіснамалық негізі. Логопедияның ғылым ретінде ұстанымдары мен әдістері. 2-теория

Логопедияның әдіснамалық негізі. Ғылым ретінде логопедияның ұстанымдары мен әдістері. Логопедияның маңызы. Тілдің бұзылу проблемасы және оларды түзету.

1.4-тақырып. Логопедияның қазіргі өзекті мәселелері. 2- Теория.

Логопедияның ұғымдық- категориялық аппараты. Сатыланған категориялық аппараты. Тіл қызметінің бұзылуын түзету әдістері мен механизмдері.

1.5-тақырып. Тіл бұзылуының этиологиясы. 2-тәжірибелік

Тілдің бұзылуының негізгі себептері. Тілдің бұзылуы мен ауытқуының тұқымқуалаушылық факторлары.

1.6-тақырып. Тіл бұзылуын талдаудың ұстанымдары. 2- теория.

Тілдің бұзылуын талдаудың негізгі ұстанымдарының маңызы. Тілдің бұзылуын талдаудың кешенді тәсілдемесі.

1.7-тақырып. Тіл бұзылуының жіктелуі. 2-теория

Клиникалық-педагогикалық жіктемеден бөлінетін тіл бұзылуының түрлері.

2-бөлім. Тіл бұзылуының түрлері және оларды түзету.

2.1-тақырып. Дислалия. 2-тәжірибелік

Дислалия. Дислалияның нысандары. Жай және күрделі дислалия. Дислалия жағдайында логопедиялық әсер етудің әдістері.

2.2-тақырып. Ринолалия. 2- теория

Ринолалия балалармен жүргізілетін жұмыс түрлері. Ашық және жабық ринолалия.

2.3-тақырып. Дизартрия. Дауыстың бұзылуы. 2-тәжірибелік.

Дизартрия. Дизартрияға шалдықан балалардың психологиялық- клиникалық мінездемесі. Дизартрияның психолінгвистикалық аспектілері.

2.4-тақырып. Тіл екпінің бұзылуы. Тұтығу. 2-теория.

Тілдің екпінің бұзылуы. Тахилалияның түрлері көріністерінің жіктемесі. Тіл екпіні бұзылған балаларды зерттеу.

2.5-тақырып. Алалия. 2-тәжірибелік

Алалия. Алалияның себептері. Алалияны зерделеудің анатомды физиологиялық аспектілері.

2.6-тақырып. Афазия. 2-теория.

Афазия және оның түрлері. Афазия жағдайында логопедиялық түзету

жұмыстары.

2.7-тақырып. Жазбаша тілдің бұзылуы. 2- теория.

Жазбаша тілдің бұзылуы. Дислексия. Оқудағы механикалық ауытқудың психологиялық аспектісі.

3-бөлім. Даму бұзылушылығы асқынған балалармен жүргізілетін логопедиялық жұмыстардың ерекшеліктері.

3.1-тақырып. Есту қызметінің бұзылуындағы логопедиялық жұмыстардың ерекшелігі. 2-теория.

Естудің бала дамуындағы рөлі. Сақталып қалған есту толыққанды дамудың маңызды шарты. Есту қызметінің бұзылу себептері.

3.2-тақырып. Көру қызметінің бұзылуындағы логопедиялық жұмыстың ерекшелігі. 2-тәжірибелік.

Көру қызметінің ауытқушылығы бар балалар тілдерінің қалыптасуының төрт деңгейі.

3.3-тақырып. Ақыл-ой кем балалармен жүргізілетін логопедиялық жұмыстардың ерекшелігі. 2-теория.

Ақыл- ой кем балалар тілдерінің даму ерекшеліктері. Тіл ауытқуының жалпы сипаттамасы.

4-бөлім. Қазақстанда логопедиялық көмекті ұйымдастыру.

4.1-тақырып. Тілдерінде ауытқушылықтары бар балаларға арналған арнайы мекемелер жүйесі. 2-теория.

Тілдерінде ауытқулары бар балаларға арналған мектепке дейінгі ұйымдар.

4.2 -тақырып. Фонетика-фонематикалық дамуы кеш балаларды оқыту мен тәрбиелеу. 2-теория.

Фонетика-фонематикалық дамуы кеш балалардың даму ерекшеліктері.

4.3-тақырып. Жалпы тіл дамуы кешқалған балаларды оқыту мен тәрбиелеу. 2-теория

Тілдің жалпы кеш дамуы. Тілі кеш дамыған балаларға жалпы сипаттама.

Әдебиеттер мен оқу құралдары:

Негізгі:

1. Жуков.Н.С. Мاستюкова.Е.М. Филичева.Т.Б. Преодоление общего недоразвития речи у дошкольников.- Москва,2000
2. Өмірбекова.Қ.Қ, Серкебаев.Қ. Логопедия.- Алматы,1997
3. Основы логопедии с практикумом по звукопроизношению(текст)/ред. Волосовец.Т.В.- Москва,2000
4. Белякова.Л.И, Дьякова.Е.А. Заикание(текст) учебное пособие для пед. ин-тов по специальности Логопедия.- Москва,1998
5. Логопедия(текст) учебник/ред. Волкова.Л.С, Шаховская.С.Н, Москва 2003
6. Өмірбекова.Қ.Қ, Өмірбекова.С.Ж. Сөйлеу тілін тексеру.-Алматы 2002
7. Өмірбекова.Қ.Қ, Балқыбекова.В.С. Сөйлеу тілінің фонетикалық-фонематикалық жағынан тексеру және дамыту.- Алматы 2003
8. Логопедия. Заикание. Хрестоматия(текст) учебное пособие/ сост. Белякова.Л.И, Дьякова.Е.А.- Москва 2001
9. Поваляева.М.А. Справочник логопед(текст)- Москва 2002
10. Ефименков.Л.Н. Формирование речи у дошкольников.- Москва 1985
11. Өмірбекова.Қ, Серкебаев.Қ. Логопедия.- Алматы,1996
12. Правда.О.В. Логопедия- Москва 1973.

Қосымша:

1. Каралина И.Б. Новые направления в коррекции минимальных дизартрических расстройств- Дефектология 2000
2. Каралина И.Б. Устранение дислалии у дошкольников в условиях детской поликлиники. Дефектология- Москва 1997
3. Садовникова И.Н. Нарушения письменной речи и их преодоление у младших школьников. –Москва 1998
4. Лаллаева.Р.И. Нарушения чтения и пути их коррекции у младших школьников Москва 1998
5. Афазия и восстановительное обучение //Под.Ред. Цветковой Л.С – Москва 1983
6. Сулейменова Р.А Система ранней коррекционной помощи детям с ограниченными возможностями в Казахстане: проблемы создания и развития. Алматы 2001
7. Коржова Г.М, Оразаева Г.С. Учебно- методические материалы по курсу Основы логопедии –Алматы 2004
8. Корнев А.Ю.П. Нарушения чтения и письма. – Москва 1997